

Юля Олегівна Лоза – здобувач освіти першого (бакалаврського) рівня,
факультет педагогічної освіти та соціальної роботи,
кафедра теорії і методики початкової освіти,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
yulialoza30@gmail.com

Оксана Климівна Данилюк – науковий керівник, кандидат філологічних
наук,
доцент кафедри теорії і методики початкової освіти,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
oxana.danyliuk@gmail.com

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДО НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Національна свідомість є однією з фундаментальних цінностей, а виховання підростаючого покоління в дусі національної свідомості – однією з передумов відродження нації. Суспільно-політична ситуація, що склалася в Україні після повномасштабного вторгнення російської армії на територію нашої держави, одразу поставила проблему національного виховання в іншому, глобальнішому ракурсі. Суспільно-політичні процеси в країні вимагають використання новітніх методик підготовки вчителя, котрий покликаний втілювати в життя якісні зміни вітчизняної національної системи освіти. Перед педагогічною системою особливо гостро постала проблема вдосконалення роботи педагогічних закладів щодо підготовки майбутніх педагогів з високим рівнем національної свідомості, патріотизму, професіоналізму, творчої активності, які відповідально ставилися би до результатів та підготовки до майбутньої професійної діяльності [1].

Учитель початкових класів – це одна з тих відповідальних професій, від якої залежить не тільки виховання і навчання дітей, а й розвиток їхніх естетичних, моральних, національних уподобань і переконань, тому на вищі навчальні заклади покладається особлива відповідальність у підготовці майбутніх учителів початкових класів до національного виховання учнів .

Проблема національного виховання знайшла своє відображення у педагогічній спадщині Я. Коменського і Й. Песталоцці. Народна педагогічна теорія українського народу глибоко розкрита в педагогічній діяльності та спадщині вчених, педагогів, етнографів, письменників України (Г. Ващенко, О. Воропай, М. Драгоманов, О. Духнович, М. Коцюбинський, Леся Українка, Г. Сковорода, М. Стельмахович, В. Сухомлинський, К. Ушинський, І. Франко, Т. Шевченко та ін.).

Загальнотеоретичні аспекти проблеми національного виховання і формування національної самосвідомості розкрито у працях сучасних суспільствознавців і філософів (Ю. Бромлей, М. Максюта, В. Мандрагелі,

В. Піддубний, Б. Попов, Ю. Римаренко, В. Скуратівський, істориків (М. Грушевський, І. Крип'якевич, О. Субтельний, Д. Яворницький), письменників і літературознавців (О. Гончар, І. Драч, І. Кравченко, В. Скуратівський, Д. Чередниченко та ін.). Ученими обґрунтовано історичну єдність національної культури і культурологічних факторів генезапису і феноменології національного виховання.

Одним із пріоритетних напрямів у професійно-педагогічній підготовці майбутніх учителів є вдосконалення їхньої готовності як до професійної діяльності в цілому, так і до національного виховання учнів початкової школи.

Підготовка студентів до національного виховання учнів початкових класів – це організація навчально-виховного процесу студентів, що створює умови для виявлення і формування творчої індивідуальності особистості майбутнього вчителя початкових класів; набуття ним необхідного мінімуму знань, умінь і навичок для успішного результату майбутньої виховної діяльності національної спрямованості.

Складовою структурою підготовки і її головним показником є готовність як стан бути готовим до чого-небудь, до конкретної діяльності, бажання приступити до виконання певної соціальної ролі.

Слід зазначити, що за педагогічним словником «підготовка» розглядається «невід'ємною складовою частиною єдиної системи освіти» [2]. А зміст її включає поглиблене засвоєння наукових основ і технології обраного виду праці, розвиток спеціальних практичних навичок і вмінь, формування особистісних якостей, важливих для робот у певній сфері людської діяльності.

Готовність студентів до національного виховання – це складне інтегроване поняття, результат теоретичної і практичної підготовки майбутнього вчителя початкових класів до професійно-виховної діяльності з національного виховання учнів, це концентрований показник діяльнісної сутності особистості випускника, міра його професійної і національної зрілості.

Вивчення реального стану готовності вчителів і студентів до здійснення національного виховання дозволили виявити низку труднощів. З-поміж них: наявність розриву між теорією і практикою виховання, що призводить до руйнування традиційних механізмів моральності; девальвація загальнолюдських цінностей, нездоровий вплив засобів масової інформації на особистість молодшого школяра; недостатній зв'язок з батьками, громадськими організаціями, позашкільними навчальними закладами; недостатнє забезпечення вчителів необхідними методичними посібниками, сучасною літературою.

У процесі експериментально-дослідного навчання було визначено педагогічні умови формування готовності до національного виховання молодших школярів, які реалізовувалися в ході експериментальної роботи. З урахуванням теоретичних засад дослідження і виділених педагогічних умов була побудована педагогічна модель формування готовності студентів

педагогічного факультету до національного виховання молодших школярів, яка обіймала чотири взаємопов'язані етапи: когнітивно-збагачувальний, репродуктивно-діяльнісний, конструктивно-творчий, оцінно-регулятивний. Кожний етап передбачав систему певних завдань.

Спираючись на експериментальні дані, можна стверджувати, що за даними дослідження, відбулися позитивні зміни у рівнях готовності студентів до національного виховання молодших школярів.

У процесі експериментального навчання з'ясувалося, що формування готовності студентів до національного виховання учнів початкових класів проходить певні послідовні стадії, а саме: усвідомлення студентами, майбутніми вчителями початкових класів, значущості й необхідності національного виховання учнів молодшого шкільного віку; збагачення теоретичних знань з національного виховання з педагогічних і фахових дисциплін; актуалізація набутих знань, форм, умінь і навичок у процесі практичних, лабораторних занять з фахових методик.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
2. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.mon.gov.ua/content/Новини/2015/06/16/konczepczyia.doc .